

Інструктивно-методичний лист
щодо вивчення української мови (офіційної) та літератури
в 2015/16 навчальному році

У 2015/16 навчальному році вивчення української мови (офіційної) та літератури в організаціях освіти здійснюватиметься за наступними програмами, розробленими на основі Державного освітнього стандарту початкової, основної загальної, середньої (повної) загальної освіти:

— **Хорошковська О.Н.** Програми з української мови. 1–4 кл. // Збірник нормативного і програмного супроводу з навчального предмета «Українська мова (офіційна) та література». — Тирасполь: ДОЗ «ПДІРО», 2009. — С.37–99;

— Програма з української мови та літератури. 5–9 кл. / Укл. І.О. Аношкіна. // Збірник нормативного і програмного супроводу з навчального предмета «Українська мова (офіційна) та література». — Тирасполь: ДОЗ «ПДІРО», 2009. — С.113–186.

— Програма з української мови та літератури. 10–11 кл. / Укл. І.О. Аношкіна. // Збірник нормативного і програмного супроводу з навчального предмета «Українська мова (офіційна) та література». — Тирасполь: ДОЗ «ПДІРО», 2009. — С.223–261.

Вивчення української мови у 1-му класі здійснюватиметься за новим Державним освітнім стандартом початкової загальної освіти (Наказ МО від 11 липня 2013 р. №966) та програмою з навчального предмета «Українська (офіційна) мова. 1–4 класи» (укл.: І.О. Бронич, А.О. Дубик, І.В. Ніконова).

Державний освітній стандарт початкової загальної освіти висуває вимоги до формування у школярів чотирьох видів універсальних навчальних дій (УНД): особистісних, регулятивних, пізнавальних, комунікативних, які повинні стати базою для оволодіння ключовими компетенціями, що складають основу вміння вчитися.

Особистісні УНД	Регулятивні УНД	Пізнавальні УНД	Комунікативні УНД
Вміння самостійно робити свій вибір у світі почуттів і цінностей і відповідати за цей вибір	Уміння організувати свою діяльність	Уміння результативно мислити і працювати з інформацією в сучасному світі	Уміння спілкуватися, взаємодіяти з людьми

Основною формою навчання в початковій школі залишається традиційний урок. Однак формування УНД вимагає спеціальної організації навчально-виховного процесу:

- проблемно-діалогічне навчання — діяльнісний підхід у навчанні;
- організація навчального співробітництва;
- робота з планування, оцінювання дітьми власної діяльності;
- проектно-дослідницька діяльність;
- використання інтерактивних можливостей ІКТ.

Для більш детального ознайомлення зі структурою уроку за новим державним освітнім стандартом початкової загальної освіти радимо звернутися до інструктивно-методичного листа «О порядке широкомасштабного введения государственного образовательного стандарта начального общего образования Приднестровской Молдавской Республики в образовательный процесс в 2015/16 учебном году».

Згідно з Базисним навчальним планом кількість годин на вивчення української мови (офіційної) та літератури в 2015/16 навчальному році в 1–8, 10–11 класах залишається без змін. У 9-му класі на вивчення української мови (офіційної) та літератури відводиться 2 години. Календарно-тематичне планування уроків зі змінами у 9-му класі розміщено на офіційному сайті «Школа Приднестровья» (<http://schoolpmr.3dn.ru>).

Контрольна перевірка з української мови здійснюється фронтально та індивідуально.

Фронтально оцінюються: аудіювання, читання мовчки, диктант, письмовий переказ і письмовий твір, мовні знання й вміння.

Індивідуально оцінюються: говоріння (діалог, усний переказ, усний твір) і читання вголос. Для цих видів діяльності не відводять окремого уроку. У I півріччі пропонуємо провести оцінювання 2 видів мовленнєвої діяльності (усний твір, діалог). У II півріччі провести оцінювання таких видів мовленнєвої діяльності, як усний переказ і читання вголос. Повторне оцінювання всіх видів мовленнєвої діяльності не проводять.

Для забезпечення високої грамотності та загальної культури учнів необхідно дотримуватися визначених правил і рекомендацій щодо ведення учнівських зошитів:

1. Записи в зошиті виконують кульковою ручкою з синім чорнилом чи його відтінками (для оформлення таблиць, схем тощо використовують простий олівець).

2. Між класною й домашньою роботою пропускають два рядки (між видами робіт, що входять до складу класної чи домашньої роботи, рядків не пропускають).

3. Дату класної, домашньої чи контрольної роботи з мови чи літератури у 5–9 класах записують так: у першому рядку дату записують словами, а в другому — вид роботи (класна чи домашня), тема, вправа, яка виконується, наприклад:

Перше жовтня

Класна робота

Складносурядне речення

Вправа 94

У 10–11 класах у робочих зошитах з української мови і літератури — інше оформлення: на полях зазначають дату цифрами (01.12).

У зошитах для контрольних робіт в усіх класах записується дата й тема, у межах якої виконується контрольна робота:

Перше жовтня
Усна народна творчість

4. Після заголовків, назв видів робіт, підпису зошита крапку не ставлять.
5. Зошити підписувати мовою, що вивчається.
6. Неправильний запис охайно перекреслюють (а не беруть у дужки чи витирають гумкою або замальовують коректором).
7. Зразок підпису зошита:

Зошит
для робіт з української літератури
учня 8-А класу
МОЗ «Тираспольська СШ №16»
Скрипника Володимира

Зошит
для контрольних робіт
з української літератури
учениці 5-Б класу
МОЗ «Слободзейська СШ №1»
Зелінської Наталії

Зошит
для робіт з розвитку мовлення
з української мови
учня 6-В класу
МОЗ «Рибницька СШ №3»
Дмитренка Петра

8. Кількість робочих зошитів з української мови визначається за класами: 5–9 класи — по два зошити; 10–11 класи — по одному зошиту.

9. Для контрольних робіт з української мови і літератури в усіх класах використовують по одному зошиту.

10. Кількість робочих зошитів з української літератури — по одному в кожному класі.

11. Для навчальних і контрольних видів письмових робіт використовують зошити в лінію (з позначеними полями) на 18 або 24 сторінки (у 10–11 класах зошит для навчальних робіт може бути більшим за обсягом).

12. Аналіз контрольних письмових творів і переказів, а також контрольних диктантів виконують у робочому зошиті.

13. Зошити для контрольних робіт мають зберігатися в школі протягом усього навчального року.

14. Зошити для навчальних класних і домашніх робіт з української мови перевіряють: у 5–6 класах — двічі на тиждень; у 7–9 класах — 2 рази на місяць; у 10–11 класах — двічі на місяць.

15. Зошити для навчальних класних і домашніх робіт з української літератури перевіряють раз на місяць у кожному класі.

16. Усі виправлення, помітки й записи в учнівських роботах слід виконувати ручкою з червоним чорнилом.

17. Виявлені помилки позначають так:

— орфографічні, пунктуаційні та граматичні помилки на вивчені вже правила підкреслюють горизонтальною рисою або виправляють, а на полях в цьому ж рядку вказують тип помилки (| — орфографічна, V — пунктуаційна, Г — граматична); помилки на ще не вивчені правила виправляють, перекреслюючи їх скісною рисою (/) й надписуючи потрібну літеру чи розділовий знак, але не враховують при остаточному визначенні оцінки;

— зазначають *лексичні* (неточність у слововживанні, тавтологія, русизми (тощо), *стилістичні* (стильова невідповідність дібраних мовних засобів, їхня одноманітність тощо) та *змістові помилки* (*логічні* — втрата послідовності викладу, неправильний поділ тексту на абзаци, *фактичні* — неправильно вказано дату, власну назву тощо), підкреслюють горизонтальною хвилястою рисою й на полях в цьому ж рядку вказують тип помилки (Л — лексична, С — стилістична, З — змістова).

18. За наявності у роботі більше п'яти виправлень оцінка знижується на бал.

19. Дві негрубі помилки вважають за одну.

Рекомендуємо для обговорення на серпневих нарадах наступні актуальні проблеми викладання української мови та літератури у новому навчальному році:

— оновлення програмового, навчального та методичного забезпечення з української мови (офіційної) та літератури;

— формування універсальних навчальних дій учнів згідно з вимогами державного освітнього стандарту початкової загальної освіти;

— структура уроку української мови (офіційної) та літератури згідно з вимогами державного освітнього стандарту початкової загальної освіти;

- критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, форми контролю, інструкції щодо оформлення шкільної документації;
- використання методів проектів і комп'ютерних технологій на уроках української мови і літератури;
- покращення роботи з обдарованими дітьми шляхом залучення їх до участі в олімпіадах, конкурсах, різноманітних проектах.

Укладач

Бронич І.О., науковий співробітник НМЦ ІРО ДОЗ ДПО «ІРОіПК»